

RIDALA VALLA
NOORSOOTÖÖ ARENGUKAVA
2006 - 2010

Uuemõisa 2006

SISUKORD

1. Sissejuhatus
 2. Õiguslik taust
 3. Mõisted
 4. Hetkeolukorra kirjeldus
 - 4.1. Ridala valla statistilised andmed
 - 4.2. Noorsootöö hetkeolukord
 - 4.3. Huvialaharidus ja huvitegevus
 - 4.4. Noortesport
 - 4.5. Õpilasüritused ja koolivaheaja tegevused
 - 4.6. Koolide välissidemed ja koostöö
 - 4.7. Tervistav ja arendav puhkus ning töökasvatus
 - 4.8. Noorte teavitamine ja nõustamine
 - 4.9. Erinoorsootöö
 - 4.10. Noorte osalus (sh noorteühenduste ja omaalgatuse toetamine)
 - 4.11. Avatud noorsootöö
5. Muutusvajadused alamvaldkonniti
6. Visioon. Strateegiad
7. Arengukava elluviimine ja finantseerimine
8. Koostööpartnerid
9. Tulemuste mõõtmine, hindamine ja arengukava läbivaatamise kord

Lisad:

- Lisa 1. Töögrupi nimekiri
- Lisa 2. Tegevuskava 2006
- Lisa 3. Noorsooalase tegevuse rahstamine 2006. majandusaastal
- Lisa 4. Valla koolide õpilasürituste kavad 2006
- Lisa 5. Ühiste Kavatsuste Protokoll

Sissejuhatus

Noorsootöö on vastavalt Noorsootöö seadusele noortele arendavaks tegevuseks tingimuste loomine, mis võimaldab neil oma vaba tahte alusel tegutseda väljaspool perekonda, õppekava ja tööd, ning mille sisuks on noorte vaimset ja füüsilist arengut soodustav sotsiaalne, kultuuri- ja tervisekasvatus. Noorsootööga toetatakse noorte sotsialiseerumist ning soodustatakse nende kujunemist ühiskonna hästi toimetulevateks liikmeteks. Noorsootöö on multidistsiplinaarne tegevus. Sotsialiseerimisprotsess toimub kas perekonnas, asutustes (kool, seltsimaja, noortekeskus, huvikool, spordirajatis, tervishoiuasutus, hoolekandeaasutus, kirik, noortelaager jne), omaette tegutsedes või osalemise kaudu erinevates ühendustes, projektides ja noorsoovahetustes. Noortevaldkonna all mõeldakse eelkõige noorsootööd, aga ka mitmesuguseid noorte elu ja ühiskondlikku seisundit puudutavaid üksikküsimusi. Noorsootöö korralduse peamiseks tasandiks on kohalik omavalitsus, kus võimalusel delegeeritakse teenust ostes ülesandeid kolmandale sektorile.

Ridala valla noorsootöö arengukava on valla arengustrateegiat toetav dokument, mille tulemuseks on valla noorsootöö tegevussuunad ja - plaanid aastateks 2006-2010 ning visioon aastani 2015. Arengukava kuulub iga-aastaselt ülevaatamisele, mille käigus hinnatakse tulemusi ning täiendatakse aja- ja tegevuskava.

Käesoleva arengukava eesmärk on noorsootööle paremate eelduste loomine ning noorsootöö arendamine vallas.

Ridala valla noorsootöö arengukava koostamist alustati 2004.a. sügisel. Ajavahmikul detsember 2005 kuni jaanuar 2006 osales arengukava koostamisel 13-liikmeline noortest koosnev töörühm (lisa 1). Arengukavas on kasutatud Ridala Põhikoolis ja Uuemõisa Algkoolis läbi viidud küsitluse tulemusi vaba aja sisustamise kohta väljaspool kooli ning Ridala valla noorsootöö uuringu tulemusi, mis on läbi viidud Lääne Maakonna noorsootöö arengukava 2006-2015 koostamise käigus.

Käesolev arengukava keskendub **kaheksale alamvaldkonnale:**

- huvialaharidus ja huvitegevus - lühiajaline (huvitegevus) või pikaajaline (huvialaharidus) süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppest ja tööst vabal ajal, et omandada süvendatud teadmised ja oskused valitud huvialal;
- avatud noorsootöö - noortele kodu- ja koolivälisel ajal arendavaks tegevuseks tingimuste loomise viis, mille korral tegevus on avatud igale noorele, tegevus on suhtlemist, mitteformaalset õppimist ja omaalgatust võimaldav;
- noortesport;
- õpilasüritused ja koolivaheaja tegevused;
- noorte teavitamine ja nõustamine - aja- ja asjakohase, kvaliteetse ning kättesaadava informatsiooni ja teavitamise teenuste tagamine noortele; nõustamise tagamine noortele, võimaldamaks neil langetada nende elu puudutavaid otsuseid;
- erinoorsootöö - riskioludes elavatele ja/või probleemkäitumisega noortele arengueelduste loomine noorte võimete ja oskuste aktiviseerimise ning motivatsiooni suurendamise kaudu;
- tervistav ja arendav puhkus ning töökasvatus - noortele tervistavaks ja arendavaks tegevuseks võimaluste tagamine tervistava puhkuse ja vaba aja

veetmise projektide ning laagrite korralduse kaudu; mitmekesiste meetmete kaudu noorte tööhõivevalmiduse tõstmine ning noorte olukorra parandamine tööturule sisenemisel;

- noorte osalus (sh noorteühenduste ja omaalgatuse toetamine) - noortele osaluseks mitmekesiste osalusmotivatsiooni ja –võimaluste loomine.

Arengukavas kirjeldatakse noorsootöö valdkonna hetkeseisu, defineeritakse Ridala valla noorsootöö seisukohast olulised mõisted, määratletakse noorsootöö korralduse olulised alamvaldkonnad ja rahastamine, analüüsile tuginevast strateegiast esitatakse alamvaldkondade prioriteedid ja soovitatavad tulemused ning strateegiast lähtuv tegevuskava aastaks 2006.

Ridala valla noorsootöö arengusuundade koostamisel on lähtunud järgmistest strateegilistest dokumentidest:

- Eesti noorsootöö kontseptsioon 2001-2004
- Eesti noorsootöö arengukava aastateks 2001-2004
- Noortepoliitika ja noorsootöö strateegia eelnõu 2006-2013
- Lääne maakonna noorsootöö arengukava 2006-2015
- Ridala valla arengukava 2006-2015

2. Õiguslik taust

Noorsootöö korraldamisel tuleb olulisimaks pidada **Noorsootöö seadust**. Noorsootöö seaduse järgi on **noor 7 kuni 26-aastane isik**.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses on sätestatud, et kohaliku omavalitsuse ülesanne ja pädevus on noorsootöö korraldamine.

Lisaks reguleerivad noorsootööd järgmised seadused:

- **Eesti Vabariigi haridusseadus** ning sellega seonduvalt Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, Huvialakooliseadus, Erakooliseadus, Kutseõppeasutuse seadus
- **Eesti Vabariigi lastekaitse seadus**
- **Alaealise mõjutusvahendite seadus**

Noorsootöö korraldamist mõjutavad samuti Perekonnaseadus, Sotsiaalhoolekande seadus, Spordiseadus, Rahvatervise seadus ja tööalane seadusandlus (Eesti Vabariigi töölepingu seadus, Töö- ja puhkeaja seadus, jm) ning teised erinevad õigusaktid.

Huvialahariduse valdkonnas munitsipaalhuvialakoolide osas lähtub Ridala Vallavalitsus “Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” § 22 lg 1 p 1, “Valla- ja linnaeelarve seaduse” § 16 lg 3, Ridala Vallavolikogu 28. märtsi 2001.a. määruse nr 3 “Õpilaskoha tegevuskulu arvestusliku maksumuse eest arvlemise kord Ridala vallas” punktidest 2.8 ja 3.1.3 ning Ridala Vallavolikogu 27. veebruari 2003.a. määrusest nr 10 “Külaelu arenguks toetuse andmise korra kehtestamine”.

3. Mõisted

Noorsootöötaja – isik, kes tagab professionaalse juhendamise noorsootöös, loob võimalused ja kaasab noori noorsootöösse. Omab noorsootöölalast haridust või sotsiaaltöölalast või pedagoogilist haridust ja on saanud noorsootöölalast täiendkoolitust (Eesti noorsootöö kontseptsioon, 2001).

Erivajadusega noor – käesoleva dokumendi raames on mõistet defineeritud järgnevalt – noor, kellel on lisaks tavapärastele vajadustele füüsilisest, psüühilisest või sotsiaalsest eripärast lähtuvad vajadused.

Avatud noortekekeskus – juriidilise isiku asutus või asutuse struktuuri üksus, mis kasutab avatud noorsootöö meetodit (Haridus- ja Teadusministeerium, 2004).

Noorteühendus - on mittetulundusühing, mille liikmetest vähemalt kaks kolmandikku on noored ja mille eesmärgiks on avatud noorsootöö korraldamine ja läbiviimine.

Noorte osalus – noortega konsulteerimise tagamine ja noorte suurem kaasamine neid ja nende elu puudutavate otsuste langetamise protsessi (Euroopa Komisjoni Valge Raamat „Uus hoog Euroopa noortele”).

Noorte teavitamine – laiaulatuslik informeerimine, mille käigus jõutakse noorte endini kui ka noortega kokku puutuvate (koolides, klubides, ühendustes jne) täiskasvanuteni ja mille käigus soodustatakse noorte osalust (Euroopa Komisjoni Valge Raamat „Uus hoog Euroopa noortele”).

Huvialakool – õppekava alusel tegutsev haridusasutus, mis tegutseb noorsootöö valdkonnas ning loob huvialahariduse omandamise ja isiksuse mitmekülgse arengu.

Vabatahtlik tegevus – hõlmab igasugust vabatahtlikku tegutsemist. Seda iseloomustab alljärgnev: see on avatud kõigile, selle eest ei maksta palka, seda otsustatakse teha vabast tahtest, see on hariv (mitteformaalne haridus) ning tekitab sotsiaalset lisandväärtust.

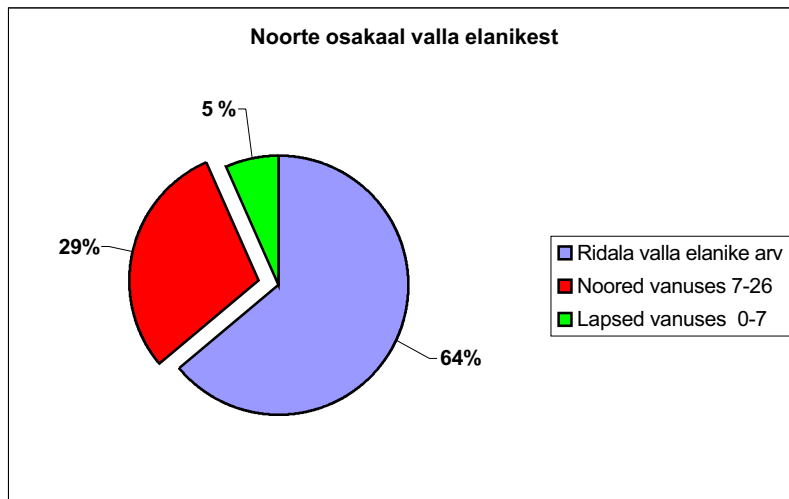
4. Hetkeolukorra kirjeldus

4.1. Ridala valla statistilised andmed

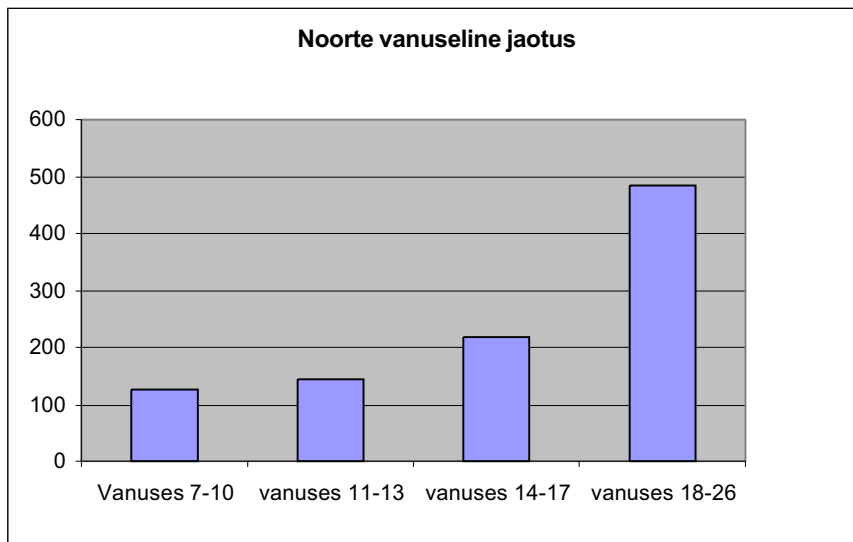
Ridala vald asub Lääne maakonnas lääneosas. Ümbritsedes Haapsalu linna, piirneb vald põhjast Haapsalu linna ja merega, läänest ja lõunast merega, idast Oru, Taebla ja Martna valdadega. Valla pindala on 253,4 km² ning territooriumile jääb 78 saart ja laidu, millest suurim on Tauksi. Ridala vallas asub 56 küla ja 2 alevikku, kus elab kokku 3 305 elanikku (16.01.2006.a.).

Noorte osakaal vallas

Noori vanuses 7 - 26 on Ridala vallas **973**, see on 29,4 % valla elanikkonnast.

Noorte vanuseline jaotus (7-10) - 128, (11 – 13) 144, (14 – 17) 217, (18 –26) 484

4.2. Noorsootöö hetkeolukord

Ridala vald on üks noorima elanikkonnaga valdu Läänemaal. Vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele on noorsootöö praktiline korraldus piirkonnas kohaliku omavalitsuse ülesanne, riik tagab selleks vajaliku seadusandliku keskkonna. Riiklikult noorsootööd reguleeriv seadus hakkas kehtima 1999.a. Lääne maakonna omavalitsustes puudus käesoleva aastani noorsootöötaja ametikoht. Noorsootöö on valdkonniti jaotunud hariduse- ja sotsiaaltöö sfääri. Ridala vallas on olnud senini rõhuasetus huvitegevuse, huvialahariduse ja noortesporti valdkondadele. Noorsootööga nimetatud valdkondades on seni tegelenud valla koolide huvijuhid ja ringijuhid, valla ringijuht, huvialakoolide pedagoogid ning valla kultuuri- ja haridusnõunik. Noortesporti valdkonnas on toetatud noorte osalemist spordiklubides. Vallas on spordihuvilistel olnud võimalik osaleda Ridala kooli spordiklubi ja Ridala spordiklubi MTÜ tegevuses.

Tervistava ja arendava puhkuse valdkonnas on vallavalitsuse poolt korraldatud projektlaagreid.

Vallas on pika traditsiooniga kultuuri- ja spordiprojekte nagu näiteks Ridala jüriööjooks, Ridala koolitäh, Uuemõisa kooliööbik.

Valla koolides tegutsevad heatasemelised isetegevuskollektiivid ja mitmekülgsed huviringid. Paljud õpilasüritused on avatud piirkonna elanikele.

Noori on kaasatud viiel viimasel aastal külaseltside tegevustesse ja projektidesse.

Lääne Skautide Maleva Ridala rühma kuulub ligi 20 koolinoort.

2006.a. on Ridala vallas asutatud 36 liikmeline noorteühendus ning vallavalitsuse koosseisus töötab noorsootöö spetsialist.

4.3. Huvialaharidus ja huvitegevus

Huvialaharidus ja huvitegevus on üldjuhul finantseeritud valla eelarvest, mis teeb sellest ühe stabiilsema, jätkusuutliku ning pikaajalise traditsiooniga noorsootöö valdkonna.

Huvialahariduse omandamist finantseeritakse valla poolt Haapsalu linna huvialakoolides:

Huvialakool	Õpilaste arv	Kuumakse	2006 aastal
Haapsalu Muusikakool	28	1 030	346 080
Haapsalu Kunstikool	5	953	68 616
Haapsalu Lastekeskus	19	300	15 000

Haapsalu linnas asuvad head materiaalselt baasi ja pedagooge omavad eelprofessionaalsed huvialakoolid ja huvikeskus, kus saavad osaleda kõik sisseastumiskatsed läbinud koolinoored.

Huvitegevust valla koolides finantseeritakse 2006. majandusaastal kogusummas **283 000 krooni**

Asuküla Algkool – 14 000

Uuemõisa Algkoolis – 145 000

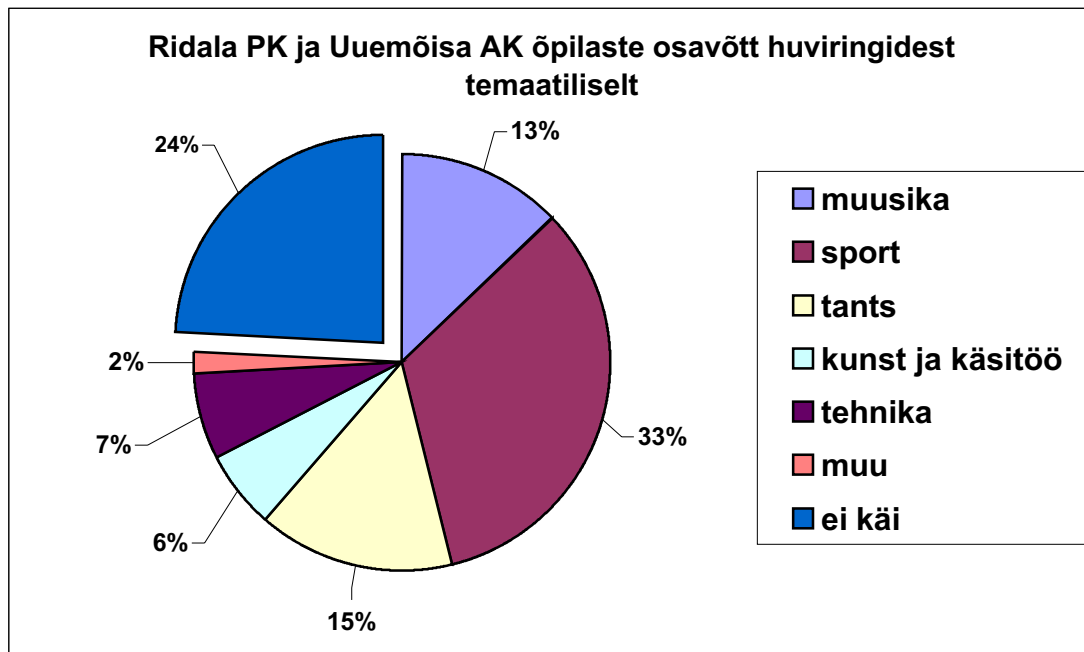
Ridala Põhikoolis – 124 000

Kool	Huviring	Osalejate arv
<i>Asuküla Algkool</i>	Taidlusring (peo-, rahva-, diskotants, etlemine, võimlemine)	13
<i>Uuemõisa Algkool</i>	Inglise keel	21
	Kunstiring	15
	Liiklusring	25
	Mudilaskoor	30
	Pillide ansambel	15
	Poiste ansambel	12
	Rahvatants	16
	Sõnakunstiring	15
	Tüdrukute ansambel	12
	Liikumising	12
	Usuõpetus	30
<i>Ridala Põhikool</i>	Lastekoor	25
	Mudilaskoor	30
	Poistekoor	15

	Rahvakultuuriring	23
	Lasteansambel	12
	Rahvatantsuring	16
	Rahvatantsuring	16
	Rahvatantsuring	16
	Spordiring	
	Aineringid	30
	Aeroobika	15
Kokku	27 ringi	438

Huvitegevust valla rahvatantsuringides finantseeritakse kogusummas **16 000** krooni. Noored saavad osa võtta noorte segarahvatantsurühmas “Tamme Tõrukesed” ning Haeska segarahvatantsurühmas.

Ridala Põhikoolis ja Uuemõisa Algkoolis läbiviidud küsitlusele vaba aja veetmise võimaluste kohta, vastas 86 koolinoorest 55,5%, et sisustab oma vaba aega huviringides osalemisega.

Huviringide tööst kõrvale jäämise põhjuseks töid vastanutest:

- 40 % - huvidele vastavate ringide puudumise;
- 18 % - vahemaa kauguse kodu ja tegevuskoha vahel;
- 17 % - bussiliikluse hõreduse;
- 14 % - info puuduse olemasolevatest võimalustest;
- 9 % - piisava ettevõtmise ja julguse puudumise;
- 7 % - viitsimatuse;
- 5 % - ajapuuduse;
- 4 % - ringide eest tasumise.

Huvihariduse süsteemis tervikuna on poistele vähe tegevusi pakkuda.

4.4. Noortesport

Ridala vallaelarvest toetatakse koolinoorte osalemist järgmistes spordiklubides:

Spordiklubi	Spordiala	Osalejate arv	Osalustoetus
SK Haapsalu	laskmine	8	18 900
SK Hado	Ju jutsu	3	6 000
MTÜ Läänemaa Skaudid	sporditegevus	20	10 000
SK Haapsalu	vehklemine	1	2 000
Tenniseklubi Promenaad	tennis	19	36 000
SK Haapsalu	kergejõustik	8	6 000
Jalgpalliklubi	jalgpall	2	2 000
SK Aitado	judo	22	20 000
Kokku		83	100 900

Noored on kaasatud valla spordivõistkondadesse (nais- ja meesvõrkpall, korvpall, jalgpall, saalibändi) ja valla esindusvõistkondadesse Läänemaa tali- ja suvemängudel ning maakonna turniiridel. Aastast 2006. tunnustatakse aasta alguses valla noorsportlasi.

Ridala vallas tegutseb alates 1995. aastast Ridala Spordiklubi MTÜ ja 2000. aastast Ridala koolispordiklubi MTÜ.

Panga küla spordisaalis treenib regulaarselt 40-45 harrastussportlast. Loodud on järgmised treeningvõimalused:

E - R 8.00 - 17.00 Ridala kooli treeningud ja võistlused

E ja K 20.00 - 21.30 neidude võrkpall

T ja N 19.15 - 20.15 aeroobika

17.00 - 21.00 lauatennis ja jõusaal

N 20.15 - 22.00 pallimängud, jõusaal ja lauatennis noormeestele

N 20.00 - 21.30 naiste ja meeste võrkpall Haapsalu Wiedemanni võimlas

Võrkpallitreeninguid viiakse läbi ka Haapsalu Gümnaasiumi võimlas.

2006. aastast toimuvad Uuemõisa kooliruumides judotreningud, millest võtab osa 22 valla koolinoort.

Ridala spordiklubi ja Ridala Vallavalitsuse poolt korraldatud ühisprojektid:

1994-2005 "Ridala jüriööjooks" (arvukaim osavõtt 190 jooksjat)

2003 "Liikumine perekonna elustiiliks" (sariüritus)

2001-2005 "Ridala külademängud" (arvukaim osavõtt 110 osalejat)

2001-2002 "Võimle terviseks" (sariüritus)

1994-2005 "Külanoorde jõusaal" (pidevas kasutuses)

2002 "Panga küla mänguväljak"

Aastast 2005 on noortel võimalik tegelda Vilkla külas ratsaspordiga.

Ajavahemikul 2002-2003 on vallas tegutsevad külaseltsid ja seltsingud rajanud piirkonna lastele mänguväljakuid, mida käesoleval ja järgnevatel aastatel täiendatakse:

Kiideva külaselts MTÜ – võrkpalli- ja jalgpalliplats Kiideva külas

Haeska külaselts MTÜ – spordiplatsi planeerimine Haeska külas

Mäemõisa selts MTÜ – laste mänguväljak Panga külas

Asuküla seltsing – laste mänguväljak Suure-Ahli külas

Sepaküla seltsing – suvepark Sepakülas

Uuemõisa Ühing MTÜ – laste mänguväljak Uuemõisa alevikus

Ühendus Korterilapsed – laste mänguväljak Jõõdre külas

Omaalgatuslikult on asunud Jõõdre küla lapsed endale rajama jalgpalliplatsi.

Piiravaks teguriks on halvas seisus spordiväljakud ja spordisaal.

4.5. Õpilasüritused ja koolivaheaja tegevused

Ridala Vallavalitsus on koos valla koolidega traditsiooniliselt korraldanud järgmisi õpilasüritusi:

- “Ridala koolitäh” - pidulik vastuvõtt õpilastele ja nende vanematele (13 aastat)
- Õpilaste ja nende vanemate vastuvõtt Uuemõisa koolis (4 aastat)
- Solistide konkurss Uuemõisa koolis “Kooliööbik” (11 aastat)
- Ridala kooli solistide konkurss emadepäeval (4 korda)
- Valla koolides esimese koolipäeva aktused ja lõpupeod (13 aastat)
- Abiturientide vastuvõtt Ungru tammede all (1 kord)
- Noorte ümarlaud – 2005. jaanuar
- Ridala noorteühenduse asutamiskoosolek – 2005. märts

Temaatilisi kirjandusüritusi korraldavad tegevuskava alusel valla raamatukogud ja üritustekalendri alusel valla koolid, keskmiselt 20 õpilasüritust kooliaastas (lisa 2). Loodushariduslikuks tegevuseks pakub Kiideva-Puise õpperajal võimalusi Kiideva Külaselts MTÜ ning pärandkultuuri valdkonnas Rannarahva kultuuriselts MTÜ.

Ridala Vallavalitsuse poolt korraldatud koolivaheaja projektid:

- “Seiklusretk ajaloos” – 2004. sügis
- Noorte ümarlaud – 2005. jaanuar
- Taebla ja Ridala noorte tuluõhtu kevad-talvise koolivaheaja suusareisiks
- Noortekeskuse remonditalgud 2005. märts

Ridala Vallavalitsus on kaasfinantseerinud neljal viimasel aastal Kultuuriministeeriumi poolt rahastatud Ridala kooli kultuurilis-, sportlikke koolivaheaja projekte.

Koolinoortele on vajalik pakkuda koolivaheaegadeks suunatud tegevusi.

4.6. Koolide välissidemed ja koostöö

Ridala Vallavalitsus on aidanud luua valla koolidel välissidemeid eelkõige sõprusvaldades Soomes ja Rootsis. Koostöönäited:

- helikasset “Songs & Rhymes” Ridala Kool, Estonia; Brandbergsskolan, Sweden;
- osavõtt rahvusvahelisest noorte folkloorifestivalist Ocelbos;
- Ridala Põhikooli ja Haapavesi linna Vattuküla Alaaste kooli looduskaitsealane koostööprojekt;
- Karsikka kooli ja Asuküla Algekooli õppematerjalidealane koostööprojekt.

Hetkeseisul on sõprussidemed nõrgenenud.

4.7. Tervistav ja arendav puhkus ning töökasvatus

Aastatel 1995- 2005 on Ridala Vallavalitsuse poolt korraldatud 4 projektlaagrit: “Suurepere suvelaager” Mihkli Külalistemajas, “Muredeta Suvekodu” Ranna Puhkebaasis ning “Suvelaager” Toorakul. Projektlaagritest sai osa võtta 230 last vanuses 7-17 aastat. Kodanikealgatusena korraldas Asuküla seltsing 2004. aastal lastele töö- ja puhkelaagri, millest võttis osa 20 Asuküla piirkonna last vanuses 7-11 aastat. Vallavalitsuse poolt on toetatud vähekindlustatud peresid soodustusikute

ostmisel üle Eesti korraldatud suvelaagrites. Erinevate spordiklubide poolt esitatud taotluste alusel on toetatud noorte osavõttu spordilaagritest. Ridala Vallavalitsuse esindajana kirjutas vallavanem 15. detsembril 2004.a. Tallinna Raekojas alla Eesti Õpilasmaleva poolt koostatud Ühiste Kavatsuste Protokollile (lisa 3), mis on õpilasmalevate arengut soodustavaks dokumendiks ning millega luuakse ühtne alusbaas õpilasmalevate arengule ja tingimused malevakorraldajatele ühisürituste korraldamiseks.

Suve- ja töölaagrites osalemiseks on noorte ja lastevanemate poolt suur nõudlus.

4.8. Noorte teavitamine ja nõustamine

Ridala vallas on noortele info põhiallikaks koolid ja raamatukogud. Avalikke intranetipunkte on kaks (Haekas, Puises).

Valla noortel puudub noorsootöölane infovahetussüsteem.

4.9. Erinoorsootöö

Erinoorsootöö on seotud kuriteoennetusega. Alaealiste õigusrikkujatega tehtavat tööd koordineerib ja korraldab Lääne Maakonna alaealiste komisjon. Ridala valda esindab komisjoni töös sotsiaaltööspetsialist. 2005. aastal on arutatud 6 lapse küsimust, 2006. aasta esimeses kvartalis 2 lapse küsimust. Vallas on mõjutusvahendina kohaldatud üldkasuliku töö võimalust (näiteks Ridala kalmistul, Põgari palvela juures). Vallavalitsuse koosseisus töötab lastekaitse küsimustega tegelev sotsiaaltööspetsialist. Erinoorsootööd tehakse haridussüsteemi raames valla koolides: Ridala Põhikoolis töötavad riskigrupiga kooli sotsiaalpedagoog ja koolipsühholoog, Uuemõisa Algkoolis logopeed. Lääne maakonnas on loodud sotsiaalvõrgustik (koolid, kohus, prokuratuur, alaealiste komisjon, nõustamiskomisjon, noorsoopolitsei, kriminaalhoolduse osakond, pediaatrid, lastekaitsespetsialistid, haridusametnikud, noorsootöötajad jne), kuid see ei ole veel rakendunud. Ridala Vallavalitsus on lepingulistest suhetes Noarootsi Kooliga, kus 2006.a. omab 4 valla last kohta õpilaskodus. Ennetustööna on vallavalitsuse poolt korraldatud 2004.a. koolivaheaja projekt "Seiklusretk ajaloos" ja kaasfinantseeritud 2003-2005 valla koolide poolt korraldatud koolivaheaja projekte.

Piiravaks teguriks on kriminaalpreventiivse tegevuse projektipõhisus. Käivitamist vajavad tugiisiku- ja tugiõpilasliikumine. Ei toimu hariduslike erivajadustega laste teadlikku suunamist vaba aja ja huvialategevusse. Suunatud vaba aja tegevuse korraldamiseks puuduvad ruumid. Puuduvad kontaktid puuetega laste ja noortega.

4.10. Noorte osalus (sh noorteühenduste ja omaalgatuse toetamine)

Noorte kaasamine ühiskonna tegemistesse ning ka võimude otsustusprotsessi omab eeliseid kõikidele osapooltele – nii võimudele, noortele kui ka kogu ühiskonnale. 2005. aasta jaanuaris toimus esimene noorte ümarlaud, milles osales 40 koolinoort, üliõpilast ning õpilasmalevade ja noortega tegelevate organisatsioonide esindajat. Sellest said alguse noortekoosolekud, noortetalgud, noorteprojekt "Suur sügispäev" ning Ridala Noorteühenduse asutamine. Noorteühendus, kuhu kuulub 36 asutajaliiget, registreeriti 28. veebruaril 2006.a. Noorteühenduse liikmed kuuluvad käesoleva noorsootöö arengukava töögruppi. Noorteühenduse liikmete hulgas on valla noorsootöötaja, vallavolikogu kultuuri-, hariduse- ja noorsookomisjoni liige ning Haapsalu Lastekeskuse noorsootöötaja. Ridala noored on esindatud maakonna

noortekogus ning valla noorsootöötaja esindab noori maakonna noorsootöö koostöökogus. See loob head eelised noortevaheliseks koostööks.

Ridala Põhikoolis on olemas õpilasesindus, kes peamiselt tegutseb kooliväliste tegevuste planeerimisega, mille käigus tehakse erinevaid üritusi. Õpilasesindusel on koostatud põhikiri ning tegevuskava, millest nad lähtuvad. Õpilasesindus teeb ka koostööd Ridala Noorteühendusega.

Noori on oma tegevusse kaasanud kõik vallas tegutsevad kodanikeühendused (13 MTÜ-d ja 7 seltsingut). Üle 20-ne noore kuuluvad MTÜ Lääne Skautide Maleva Ridala rühma. Ridala Vallavalitsus toetab projektitaotluste alusel kodanikeühendusi. Aastatel 2004-2006 eraldati vallaeelarvest skauditegevuse toetuseks 10 000 krooni aastas.

Valla noorte hulgas tervikuna puudub noorsootöölane omaalgatus.

4.11. Avatud noorsootöö

Avatud noorsootööd iseloomustab noorte omaalgatuse toetamine, õppekava puudumine, erinevateks noori huvitavateks ja arendavateks tegevusteks tingimuste loomine. Eesmärk on pakkuda noortele inimestele vabatahtlikkuse alusel osaluse, aga ka arengulisi ja hariduslikke kogemusi. Peamised noortele pakutavad võimalused on raamatukogud Panga ja Suure-Ahli külades, ruumid Haeska, Võnnu ja Parila seltsimajades ning avatud internetipunktid Haeskas ja Puises. Ridala Noorteühenduse poolt on 2006.a korraldatud vastlareis Paliverre, pereprojekt "Mängud lumes", hokiturniir Parila tiigijääl, filmiõhtud Haeskas ja Võnnus. Koolides on noorteühenduse poolt väljakuulutatud joonistusvõistlus "Lemmikpaik koduvallas", esseedekonkurss "Minu koduvald kümne aasta pärast". Valla koolide õpilaste omavahelisele koostöö arendamisel loodetakse alus rajada koolidevahelise mälumänguturniiriga.

Noorte omaalgatust pidurdab noortele mõeldud ruumide ja avatud noortekeskuse puudumine. Noorte omaalgatus noorsootöö valdkonnas on motiveerimata.

5. Muutusvajadused alamvaldkonniti

1. Huvialaharidus ja huvitegevus

- luua lisaks huviringe Ridalas ja Uuemõisas (näitering, arvutiring, kunstiring, peotantsuring, erinevaid tantsustiile tutvustav ring - stepp, breik jms);
- luua lisavõimalusi poiste huvitegevuseks (tehnikaring, puutööring jm).

2. Noortesport

- luua lisavõimalusi spordiringideks Ridalas (enesekaitse, maadlus, jalgpall, aeroobika, ratsutamine) ning Uuemõisas (laskmine, rulasõit);
- rajada/täiustada spordiväljakuid külakeskustes ja alevikes;
- leida professionaalseid trenereid spordiringide juhendajateks maapiirkonda.

3. Õpilasureitused ja koolivaheaja projektid

- luua tingimusi ja võimalusi koolivaheaeagade sisustamiseks.

4. Koolide välissidemed ja koostöö

- rahvusvaheliseks muutunud noorsootöös osalemiseks otsida kontakte ja finantseerida keele ja kultuuri õppimise eesmärgil noorsoovahetusteks.

5. Tervistav ja arendav puhkus ning töökasvatus

- korraldada töökasvatuse ja sotsiaalse kompetentsi kujundamiseks töö- ja puhkelaagreid ning õpilasmalevaid;
- selgitada välja tööandjate poolne huvi noortele tööd pakkuda.

6. Noorte teavitamine ja nõustamine

- käivitada noortele suunatud info kogumine ja vahendamise süsteem;
- arendada kutsenõustamisalast tegevust koostöös Haapsalu Kutsehariduskeskusega;
- tagada nõustamine igale noorele.

7. Erinoorsootöö

- korraldada koostöös koolide ja noorteorganisatsioonidega kriminaalpreventiivne tegevus süsteemsemaks;
- käivitada tugiisiku- ja tugiõpilasliikumine;
- korraldada hariduslike erivajadustega laste teadlikku suunamist vaba aja ja huvialategevusse;
- luua andmebaas ja kontaktid puuetega noortega.

8. Noorte osalus (sh noorteühenduste ja omaalgatuse toetamine)

- töötada välja noorte omaalgatuse ja tegevuse tunnustamise süsteem;
- luua koostööalaseid kontakte naaberomavalitsuste noorteühendustega;
- arendada välja pidev koostöö noorteesinduse ja omavalitsuse vahele.

9. Avatud noorsootöö

- remontida noortele suunatud tegevuste läbiviimiseks vallale kuuluvad ruumid Panga külas (kaupluse peal olevad ruumid ning endine baariruum);
- avada laste- ja noortekeskus Uuemõisa mõisahoones;
- hankida koostöös külaseltsidega noortetegevuseks vajalikke vahendeid külakeskuste seltsimajadesse Võnnus, Parilas, Haeskas, Puises ja Kiidevas;
- motiveerida noori omaalgatuslikule tegevusele kohapealsetes seltsimajades.

6. Visioon. Strateegiad

Visioon

Ridala vallas on aastal 2015 süsteemselt toimiv ja ühiskonna arenguid arvestav noorsootöö. Noorsootöö on valdavalt vabatahtlik ja omaalgatuslik. Erinevatele sihtgruppidele on tagatud turvaline suhtlus- ja tegevuskeskkond avatud noortekeskustes Panga külas ja Uuemõisa alevikus.

Süsteemselt toimiv – on olemas selge ja mõistetav struktuur, kus kõik noorsootööga seotud spetsialistid teavad, millega teised osapooled tegelevad (millised on nende võimalused ja vastutus). Tegutsemine noorsoovaldkonnas kannab ühist eesmärki. Tagatud on *kvaliteetse* info liikumine noorte ja spetsialistide vahel.

Ühiskonna arenguid arvestav – noorsootöö on paindlik, suudab reageerida ühiskonnas toimuvatele muutustele ja nendest tulenevalt ümber kohaneda, luues võimalusi vastavalt vajadustele ja soovidele. Noorsootöötaja on dialoogis noortega, arvestavad nende arvamusi. Noorsootööd puudutavaid otsuseid tehakse objektiivsetest allikatest lähtudes, luues võimalusi erivajadustega noorte igakülgeks arenguks.

Mitmekülgsed võimalused arendava vaba aja sisustamiseks – erinevatele huvigruppidele on loodud esialgsed võimalused arenemiseks, samas omatakse

piisavalt vahendeid, et suunata neid enim positiivset tagasisidet saanud valdkondadesse. Pakkumine vastab nõudlusele või vähemalt suurele osale sellest. Pakutavaid võimalusi muudetakse vastavalt sihtgruppidele tulevate tagasisidele.

Strateegilised valikud

- Avada noortekeskus Panga küla endise baari ruumides
- Avada laste- ja noortekeskus Uuemõisa mõisahoonel idatiivas
- Remontida noortele suunatud tegevuste läbiviimiseks vallale kuuluvad ruumid Panga külas (kaupluse peal olevad ruumid)
- Hankida koostöös külaseltsidega noortetegevuseks vajalikke vahendeid külakeskuste seltsimajadesse Võnnus, Parilas, Haekas, Puias ja Kiidevas
- Motiveerida noori omaalgatuslikule tegevusele kohapealsetes seltsimajades
- Töötada välja noorte omaalgatuse ja tegevuse tunnustamise süsteem
- Luua koostööalaseid kontakte naaberomavalitsuste noorteühendustega
- Arendada välja pidev koostöö noorteesinduse ja omavalitsuse vahel
- Korraldada töö- ja puhkelaagreid ning õpilasmalevaid
- Selgitada välja tööandjate poolne huvi noortele tööd pakkuda
- Käivitada noortele suunatud info kogumine ja vahendamise süsteem
- Arendada kutsenõustamisalast tegevust koostöös HKHK-ga
- Korraldada hariduslike erivajadustega laste teadlikku suunamist vaba aja ja huvialategevusse
- Luua andmebaas ja kontaktid puuetega noortega
- Käivitada koostöös koolide ja noorteorganisatsiooniga tugiisiku- ja tugiõpilasi liikumine
- Luua tingimusi ja võimalusi koolivaheaegade sisustamiseks
- Luua lisavõimalusi spordiringideks Ridalas (enesekaitse, maadlus, jalgpall, aeroobika, ratsutamine) ning Uuemõisas (laskmine, rulasõit)
- Rajada/täiustada spordiväljakuid külakeskustes ja alevikes
- Leida professionaalseid treenereid spordiringide juhendajateks maapiirkonda
- Luua lisavõimalusi poiste huvitegevuseks (tehnikaring, puutööring jm)
- Luua lisaks huviringe Ridalas ja Uuemõisas (näitering, arvutiring, kunstiring, peotantsuring, erinevaid tantsustiile tutvustav ring - stepp, breik jms)

7. Arengukava elluviimine ja finantseerimine

Ridala valla noorsootöö arengukava viib ellu Ridala Vallavalitsus koos allasutustega. Noorsootöö korralduse aluseks on noorsootöö arengukavast lähtuvad programmid ja projektid.

Noorsootöös lähtutakse noorte tegelikest huvidest, vajadustest ja soovidest.

Projektitaotluste kaasfinantseerimisel on prioriteediks koolivaheaegadel toimuvad sündmused ja ülelinnalise haaratusega võimalikult suurele sihtgrupile mõeldud üritused.

Arengukava rakendamist finantseeritakse kohaliku omavalitsuse vahenditest, riiklikest toetustest ja abiprogrammidest, era- ja mittetulundussektori investeringutest ning rahvusvaheliste koostööprojektide vahenditest.

8. Koostööpartnerid

Arengukava elluviimisel on peamisteks koostööpartneriteks:

- kolmas sektor (MTÜ-d, seltsingud, klubid)
- maavalitsus
- politsei
- koolid
- huvialakoolid
- kogudused
- ajakirjandus, meedia
- noorteorganisatsioonid
- noortekeskused
- poliitikud
- spordiorganisatsioonid
- Maakonna Tervisenõukogu
- Läänemaa Arenduskeskus
- Läänemaa Laste ja Noorte Nõustamiskeskus
- Ettevõtjad, firmad

9. Tulemuste mõõtmine

- Arengukava tulemuste mõõtmise ja läbivaatamise eest vastutab valla kultuuri- ja haridusnõunik ning noorsootöö spetsialist.
- Arengukava läbivaatamine, tulemuste mõõtmine ja vajalike muudatuste sisseviimine toimub noorteümarlaua poolt iga aasta 15. novembriks.
- Noorteümarlauda kuuluvad kultuuri- ja haridusnõunik, noorsootöö spetsialist, sotsiaaltööspsialist, vallavolikogu kultuuri-, hariduse- ja noorsootöö komisjoni liikmed, Ridala Noorteühendus MTÜ liikmed, valla koolide huvijuhid ja sotsiaalpedagoog, sporditöötaja, õpilasomavalitsuse esindus ning noorsootööga tegelevate organisatsioonide esindajad.
- Vastavad ettepanekud muudatusteks esitatakse Ridala Vallavalitsusele.
- Muudatused ja täitmise aruande kinnitab vallavolikogu.

Noorsootöö arengukava töögruppi kuulused

1. Margit Kalju Haapsalu Kolledži üliõpilane
2. Silvi Kurisman MTÜ Ridala Noorteühenduse juhatuse liige
3. Raili Jõgisoo Mainori Kõrgkooli üliõpilane
4. Karin Küttis MTÜ Ridala Noorteühenduse juhatuse esinaine
5. Viivian Jürgens Haapsalu Gümnaasiumi õpilane, MTÜ Ridala Noorteühenduse liige
6. Anni Kurisman Haapsalu Gümnaasiumi abiturient, MTÜ Ridala Noorteühenduse liige
7. Reimo Nebokat Vallavolikogu kultuuri-, hariduse- ja noorsootöö komisjoni liige, Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilane, MTÜ Ridala Noorteühenduse juhatuse aseesimees
8. Reelika Karja Haapsalu Lastekeskuse noorsootõtaja, MTÜ Ridala Noorteühenduse liige
9. Kadri Kaljuvere Tartu Ülikooli üliõpilane, MTÜ Ridala Noorteühenduse liige
10. Kerli Pilvistu Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi õpilane, MTÜ Ridala Noorteühenduse noorliige
11. Anneli Saue Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilane, MTÜ Ridala Noorteühenduse liige
12. Urve Sarapik valla noorsootöö spetsialist, MTÜ Ridala Noorteühenduse liige
13. Maire Vilbas valla kultuuri- ja haridusnõunik

Tegevuskava 2006

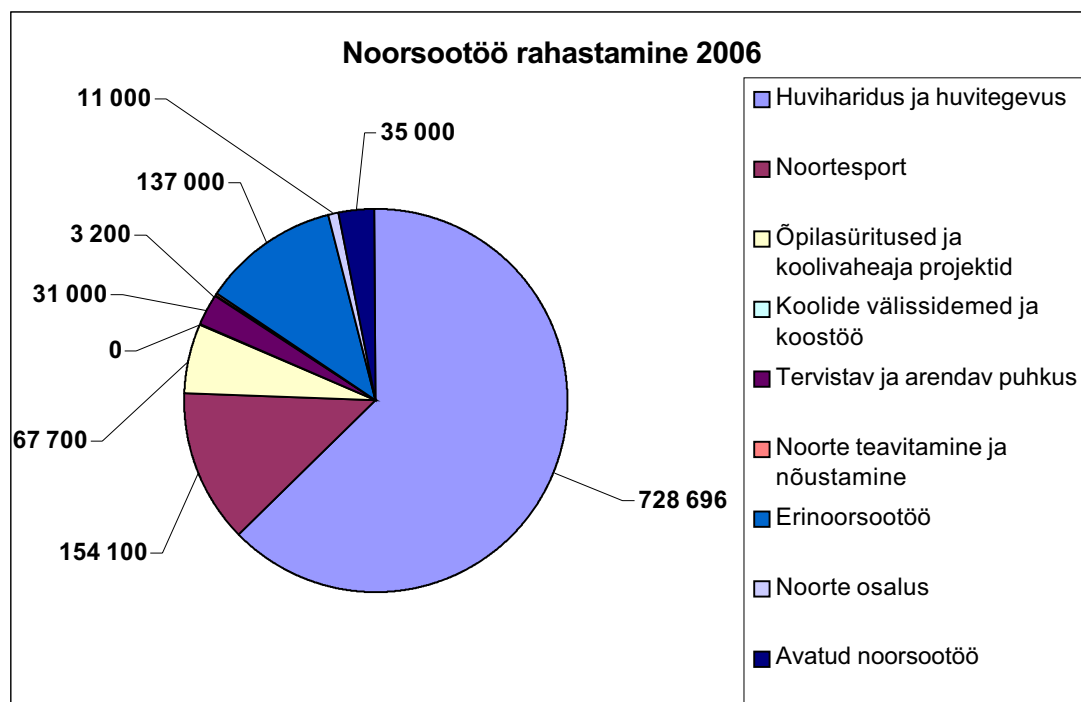
Kuu	Tegevus	Indikaator	Vastutaja
jaanuar	On loodud Ridala valla noorte töögrupp	Töögrupp kuuluvad MTÜ Ridala Noorteühenduse liikmed ja teised noorsootöö tegijad Ridala vallas. Koosolekud on perioodilised. Eesmärk - korraldada noorsootööd Ridala vallas	noorsootööspetsialist
jaanuar	On alustatud noorte motiveerimist omaalgatuselikule tegevusele	Ridala noorteühenduse juhatuse liikmed suunavad ja motiveerivad noorte omavahelist koostööd erinevates valla piirkondades, tutvustades võimalusi vabaaja sisustamiseks kohapealsetes seltsimajades	noorteühenduse juhatus
jaanuar	On esindatus maakonna noorsöötöö koostöökogus ja noortekogus	Esindatus võimaldab luua koostöökontakte naaberomavalitsuste noorteorganisatsioonidega ja loob paremad tingimused noorsootööalastele tegevustele maakondliku noorsootöö arengukava raames	noorsootööspetsialist
veebruar	Kuulutatakse välja joonistusvõistlus teemal „Lemmikpaik koduvallas“	Joonistusvõistluse võitjad selguvad mai kuus. Kõigist töödest koostatakse näitus	noorsootööspetsialist
veebruar	Tähistatakse ülevallaliselt vastlapäeva	Ridala noorte ühine väljasõit Paliverre suustama ja kelgutama	noorsootööspetsialist
veebruar	Tähistatakse teatriaastat	Viiakse ellu projekt „Teatriaasta Ridalas – „Ise, ise ka!“, mille raames luuakse näitering	noorteühendus noorsootööspetsialist
veebruar	Osalemine õpilasmalevate teabepäeval	Teadmiste omandamine ja vajalike kontaktide loomine õpilasmaleva läbiviimiseks valla territooriumil	noorsootööspetsialist

märts	Filmiõhtud erinevates valla külades ja keskustes (Uuemõisa kohvik, Haeska seltsimaja, Parila seltsimaja, Võnnu koolimaja, Asuküla koolimaja, Panga spordiklubi)	Perepäevad ja pereõhtud filmidega. Ridala noorteühendus koostab liikmetele filmide näitamise ajagraafiku	noorteühenduse juhatus
aprill	Osalemine õpilasmaleva kampaanias "Tee ääred puhtaks!"	Kogutakse kokku noored, kes töötavad vabatahtlikult Haapsalu - Parila maanteelõigul	noorsootööspetsialist
aprill	Osalemine valla heakorratalgutel	Heakorratalgud Parila seltsimaja ümbruses, Parila külasüdames ja Mäemõisa pargis	noorsootööspetsialist noorteühenduse juhatus, kultuuri- ja haridusnõunik
aprill	Osalemine infomessil "Haapsalu Äripäevad"	Ridala valla noorte esindamine noorsootöö infopoksis. Reklaamitakse MTÜ Ridala Noorteühenduse tegemisi	noorsootööspetsialist noorteühendus
aprill	Noorte osalemine õpilasmaleva kampaanias "Tee ääred puhtaks"	Vabatahtlik töö Haapsalu-Tallinn maanteelõigul	noorsootööspetsialist
mai-august	Ruumide korrastamine ja remontimine noortele erinevateks noorsootöölalasteks ja/või ringide tegevusteks (Parila ja Panga külas)	Ridala noorteühenduse koostöö vallavalitsusega. Projektitaotluste koostamine ja esitamine erinevatele fondidele.	noorteühenduse juhatus, noorsootööspetsialist, kultuuri- ja haridusnõunik
mai	Koolidevaheline mälumäng	Mälumäng korraldatakse valla koolide õpilastele	Noorsootööspetsialist
juuni-juuli	Panga küla noortekeskuse remonditööd	Vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimine	Noorsootööspetsialist kultuuri- ja haridusnõunik
juuni	Mänguväljakute korrastamine	Noorteühenduse koostöö vallavalitsusega ning mänguväljakuid rajanud seltside ja seltsingutega	noorsootööspetsialist
juuni	Suvepidu ja jaaniõhtu	Ridala noorteühendus korraldab lastele suvepeo ja valla jaaniõhtu	noorsootööspetsialist noorteühendus kultuuri- ja haridusnõunik

juuli	Projektlaager “Noorte Suvekool”	Töö- ja puhkelaager Puise ninal	noorsootööspetsialist ja noorteühenduse juhatus
august	Suvelõpupidu	Ülevallaline üritus. Heategevuskorjandus Ridala lasteaiale (raamatud, mänguasjad)	noorsootööspetsialist ja noorteühenduse juhatus
september	Kuulutatakse välja esseekonkurss teemal “Minu koduvald kümne aasta pärast”	Konkurss kestab septembrist novembri lõpuni.	noorteühenduse juhatus
september	Kuulutatakse välja konkurss tiitlitele: “Aasta aktiivsem noor” ning esitatakse nominendid noortesõbralikuma vallakodaniku tiitlile “Memme Musi”	Tiitlid jagatakse Ridala noorteühenduse talvepeol detsembris.	noorteühendus noorsootööspetsialist kultuuri- ja haridusnõunik
oktoober	On käivitatud noorsootöölase ja kärjäärinõustamise infosüsteem	Alustatakse nõustamisalast koostööd Haapsalu Kutsehariduskeskusega.	noorsootööspetsialist
november-detsember	Tantsukursus	Valmistumine aastalõpuballiks. Õpitakse erinevaid tantse.	noorteühendus noorsootööspetsialist kultuuri- ja haridusnõunik
november	Noorte ümarlaud	Arengukava tulemuste hindamine ja mõõtmine	kultuuri- ja haridusnõunik, noorsootööspetsialist
detsember	Talveõhtud Parila vanas koolimajas	Sisustatakse erinevate programmidega ja tegevustega talveõhtud lastele ja noortele	noorsootööspetsialist noorteühendus, kultuuri- ja haridusnõunik
detsember	Aastalõpuball	Noorteühenduse ja vallavalitsuse koostööna korraldatakse aastalõpuball. Jagatakse tiitlid: “Aasta tegija”, “Aasta tegu”. Autasustatakse essekonkursi võitjaid. Tähistatakse valla 15. aastapäeva	Kultuuri- ja haridusnõunik, noorsootööspetsialist

Noorsoolase tegevuse rahastamine 2006. majandusaastal

Ridala vallaelarvest rahastatakse 2006. majandusaastal noorsoolast tegevust summas 1 167 696 krooni.

Jkn	Alamvaldkond	Kulu liik	Summa
1.	Huviharidus ja huvitegevus	Huvikoolid <ul style="list-style-type: none"> • muusikakool • kunstikool • lastekeskus 	429 696 346 080 68 616 15 000
		Huvitegevus valla koolides (huvijuht 1,0 kohta; ringitunnid 1,3 kohta)	283 000
		<ul style="list-style-type: none"> • Aasuküla Algkool • Uuemõisa Algkool • Ridala Põhikool 	14 000 145 000 124 000
		Huvitegevus vallas <ul style="list-style-type: none"> • Valla rahvatantsurühma (noorte segarahvatantsurühm "Tamme Tõrukesed", neidude rahvatantsurühm "Tamme Tidrikud" ja Haeska segarahvatantsurühm 	16 000
2.	Noortesport	Spordiklubid	100 900
		Spordiringid	53 200
3.	Õpilasüritused ja kooliv.projektid	Õpilasüritused valla koolides <ul style="list-style-type: none"> • Ridala Põhikool • Uuemõisa Algkool • Aasuküla Algkool 	67 700 39 500 26 900 1 300
4.	Tervistav ja		31 000

	arendav puhkus	Töö ja puhkelaagrid	15 000
		• <i>Asuküla töö- ja puhkelaager</i>	16 000
		• <i>“Suur Suvekool” (omafinants.)</i>	
5.	Noorte teavitamine ja nõustamine	Noorsootõtaja koolitus	3 200
		Tugipersonaal valla koolides	
		• <i>Ridala koolis</i>	137 000
6.	Erinoorsootöö	- <i>sotsiaalpedagoog 0,5 kohta</i>	84 000
		- <i>psühholoog 0,5 kohta</i>	
		• <i>Uuemõisa Algkoolis</i>	53 000
		- <i>logopeed 0,3 kohta</i>	
7.	Noorte osalus	Tegevustoetus MTÜ Läänemaa Skautide Maleva Ridala rühmale	10 000
8.	Avatud noorsootöö	Noorte koosolekud	1 000
		Panga küla noortekeskuse vee- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine (projekti omaosalus)	20 000
		Panga küla noorteruumide elektritööd	15 000

2006.a. I poolaastal on noortele suunatud tegevuse toetuseks esitatud rahataotlusi summas 133 000 krooni:

- Hasartmängumaksu investeeringute toetusest Panga noortekeskuse vee- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimiseks 117 000 krooni (taotleja vallavalitsus);
- ENK –lt noortelaagri “Suur suvekool” korraldamiseks 4 000 krooni (taotleja noorteühendus);
- KOAP –lt noortelaagri “Suur suvekool” korraldamiseks 8 000 krooni (taotleja noorteühendus);
- KULKA- lt teatrikooli “Ise, ise ka!” läbiviimiseks 4 000 krooni (taotleja noorteühendus).